

професор кафедри педагогіки
та соціальної роботи, ХНУ

Кравець Р.А.,

старший викладач кафедри
української та іноземних мов,
ВНАУ

ЛІНГВОКРАЇНОЗНАВЧИЙ ПІДХІД ДО ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В АГРАРНОМУ ВНЗ

Постановка проблеми. Із ратифікацією Болонської декларації наша держава взяла курс на реформування вітчизняної освітньої системи та приведення її у відповідність із загальноєвропейськими стандартами. Так, у положеннях програми „Навчання впродовж життя“ (“Lifelong Learning Programme”[19, с. 13-14]), опублікованої 30 грудня 2006 року в „Офіційному журналі Європейського Союзу“ (“Official Journal of the European Union”), однією з ключових компетенцій сучасного фахівця виступає володіння на високому рівні іноземною мовою як засобом комунікації з колегами-представниками різних культур і народів. Для задоволення цієї нагальної потреби суспільства у вищих навчальних закладах починають модифікувати методику викладання іноземних мов, обравши за основу тезу про те, що мови необхідно вивчати в нерозривній єдності з культурою, оточуючим середовищем й умовами життя їхніх носіїв.

Аналіз останніх досліджень. Лінгвокраїнознавчому підходу та створенню країнознавчо-орієнтованої методики викладання іноземних мов присвятили праці Н. Алмазова, М. Байрам, Ю. Веклич, Є. Верещагін, Г. Гритчук, А. Даффі, Г. Колшанський, В. Костомаров, А. Малей, С. Ніколаєва, О. Попроцька, К. Разанова, М. Саланович, Г. Хаммерлі, Н. Чаграк, Т. Швець та ін. Однак, попри наявні роботи розробленість питання щодо введення цього підходу в практику неможливих університетів все ще не набуло остаточного вирішення.

Метою статті є обґрунтування доцільності запровадження лінгвокраїнознавчого підходу в іншомовну підготовку майбутніх фахівців аграрної галузі.

Виклад основного матеріалу. Повноцінне спілкування іноземною мовою вимагає від майбутніх аграрників опанувати належним чином не лише мовний

матеріал, але й специфічні поняття, пов'язані з культурою, традиціями, звичаями, менталітетом, темпераментом тощо. Іншими словами, в наш час конкурентоспроможність фахівців все частіше визначає той масив позамовних фонових знань (backgroundknowledge), які дозволяють уникнути розбіжностей та непорозумінь між комунікантами з різних країн. Хоча підґрунтя лінгвокраїнознавчого підходу були закладені в кінці ХХ століття такими дидактами як М. Байрам [15], А. Даффі [18], А. Малей [18], Г. Хаммерлі [17], в практиці більшості університетів усе ще має місце культивування граматичного типу навчання іноземної мови. Сутність такого навчання полягає у виділенні та вивченні окремих граматичних, фонетичних та лексичних аспектів мови.

У цьому питанні ми погоджуємося з позицією А. Малей та Г. Хаммерлі, що аналітичні підходи до викладання іноземної мови погано відображають комунікативну спрямованість мови. За визначенням А. Малей [18, с. 5]: „Жива мова повинна бути сповненою сенсу як для досвідченого студента, так і для початківця“. Якщо студентів вчити задавати питання за моделлю: „Що це?“ (“What is it?”) і відповідати: „Це є ручка. Вона червона“ (“It is a pen. It's red”), тоді мова, згідно з Г. Хаммерлі [17, с. 14] стає, м'яко кажучи, мовою сліпих, а речення типу: „Це є портфелі. Вони великі. Це – географічна карта. Вона на стіні“. (“These are suitcases. They are large. It is a map. It's on the wall”) мають значення хіба що для печерної людини.

Нині Державний освітній стандарт з іноземної мови [5] та Програма з англійської мови для університетів [16] на перше місце ставлять комунікативний і соціокультурний розвиток студентів засобами мови для підготовки їх вільно спілкуватися та продуктивно взаємодіяти у полікультурному світі. Під „країнознавчими знаннями“ С. Ніколаєва [7, с. 7–8] розуміє знання історії, географії, політичного устрою, економіки, традицій, звичаїв і культури країни, мова якої вивчається. Щодо лінгвокраїнознавчих знань, то це знання специфіки мовленнєвої та немовленнєвої поведінки комунікантів у конкретних ситуаціях спілкування.

Упровадження лінгвокраїнознавчого підходу на заняттях з іноземної мови в аграрному університеті сприятливо впливає не лише на вирішення загальноосвітніх, практичних, виховних і розвиваючих завдань, але й містить значний потенціал для підтримки мотивації навчально-пізнавальної діяльності студентів. Аналогічну думку висловлює М. Саланович [10, с. 2]. На його думку,

вдале поєднання елементів країнознавства з мовними явищами одночасно уможливорює ефективне формування мовної та культурної компетенцій, знайомить вихованців із новою дійсністю.

Досліджуваний підхід вперше знайшов своє відображення у вітчизняній методиці завдяки працям Є. Верещагіна і В. Костомарова [3, с. 55]. Ними була обґрунтована необхідність одночасного навчання національній культурі народу і його мові. В контексті лінгвокраїнознавчого підходу головним джерелом інформації виступав лексичний склад слів. Орієнтуючись на це, лінгводидакти приділяють основну увагу вивченню еквівалентних і безеквівалентних лексичних понять, фразеологізмів, термінологічної та фонової лексики.

Так, наприклад, застосовуючи лінгвокраїнознавчий підхід під час вивчення англійської мови, необхідно в першу чергу зважати на лексичні і фразеологічні одиниці, що віддзеркалюють особливості суспільного, політичного, економічного життя англосовітських країн, культурно-історичних традицій, звичаїв і побуту їхніх громадян. Якщо порівнювати британський та американський варіанти англійської мови, то можна помітити низку відмінностей у конотативному значенні слів, які позначають явища і предмети, специфічні для духовної та матеріальної культури США і Великобританії. Конотації надають лексичним одиницям особливого забарвлення, а тому й різняться їхнє сприйняття й осмислення носіями різних мов. Деякі з них подані у таблиці 1 [12; 13; 14].

Таблиця 1

Розбіжності між лексичними одиницями в британському та американському різновидах англійської мови

<i>British English</i>	<i>American English</i>	<i>Ukrainian translation</i>
an accumulator	a battery	батарея
American Indians	Native Americans	корінні американці
at the weekend	on the weekend	у вихідні
an aubergine	an eggplant	баклажан
autumn	fall	осінь
a pram / pushchair	a baby carriage / buggy, a stroller	дитяча коляска
a rucksack	a backpack	рюкзак
baked potato	jacket potato	печена картопля
a baking tray	a cookie sheet	піднос, лист для випічки
a biro	a ball-point pen	кулькова ручка
a bank holiday	a legal / national / federal holiday	(велике) свято; офіційний неробочий день
a barrister / solicitor	a lawyer, an attorney	юрист, адвокат

a bill	a check	рахунок
a biscuit	a cookie / cracker	сухе печиво, печиво з прісного тіста
black economy	underground economy	тіньова економіка
a blanket bath	a sponge bath	вологе обгортання, обтирання тіла мокрою губкою
a block of flats	an apartment building	житловий багатоквартирний дім
a boiler suit	coveralls	робочий комбінезон, спецодяг
a boot	a trunk	багажник
braces	suspenders	підтяжки
a bumbag	a fanny pack	сумка або гаманець, що носить на поясі
candyfloss	cotton candy	солodka вата
a car park	a parking lot	стоянка автомобілів, місце стоянки
a caravan	a trailer	житловий автопричіп, будинок-фургон
a casualty	an emergency room	кабінет невідкладної допомоги
a chemist's shop	a drugstore/pharmacy	аптека
the cinema	the movies, the movie theater	кінотеатр
a clothes peg	a clothespin	прищіпка, защіпка (для білизни)
a cock	a rooster	півень
a coffin	a casket	труна
a cooker	a stove	кухонна плита
a courgette	a zucchini	кабачок
a crash barrier	a guardrail	огорожа, що розділяє смуги з протилежним рухом
crisps	chips	чіпси
chips	(French) fries	картопля фрі, картопляна стружка (обсмажена в олії)
danger money	a hazard pay	надбавка до заробітної плати за небезпеку
draughts (game)	checkers	шашки (гра)
a dressing gown	a robe, a bathrobe	пеньюар, халат
a drinks cupboard	a liquor cabinet	бар, буфет із напоями
a drinks party	a cocktail party	вечірка з подачею коктейлів та легкою закускою
a dual carriageway	a divided highway	дорога з двома смугами одностороннього руху
a dust sheet	drop cloth	чохол для захисту меблів від пилу
a dustman	a garbage collector	сміттяр
engaged (of a phone)	busy	зайняти (про телефон)
an engine	a motor	двигун
everywhere	everyplace, everywhere	скрізь, усюди
faith school	parochial school	парафіяльна школа
Father Christmas	Santa Claus	Дід Мороз
a faucet	a tap	кран
a film	a movie	фільм, кінокартина
financial year	fiscal year	звітний рік
the fire brigade/service	the fire company/department	пожежна служба
the first floor	the second floor	другий поверх
a fish finger	a fish stick	рибна паличка
a flat	an apartment / a studio	квартира
a flick knife	a switchblade	викидний ніж
a flyover	an overpass	перехід, естакада
football	soccer	футбол

a fringe (hair)	bangs	чубчик
a full stop	a period (punctuation)	крапка (пунктуація)
a garden	a yard/ lawn	внутрішній двір, галявина перед домом
a gearbox	a transmission	коробка швидкостей, коробка передач
a gear-lever	a gearshift	перемикання передач
Girl Guide	Girl Scout	дівчинка-скаут
a goods train	a freight train	товарний поїзд
greaseproof paper	wax paper / waxed paper	вощений / жиронепроникний папір
a grill	a broiler	гриль, рашпер
the ground floor	the first floor	перший поверх
a groundsman	a groundskeeper	доглядач (парку, стадіону, пришкольної території)
a hairslide	a barrette	шпилька-пряжка (для волосся)
a headmaster, -teacher	a principal	директор школи
the high street	the main street	головна вулиця
a holiday	a vacation	відпустка, канікули
infant's school	kindergarten	дитячий садок
inverted commas	quotation marks	лапки
jam	jelly	варення
a juggernaut	an 18-wheeler	багатовісна вантажівка, фура
a jumper	a sweater	светр
junior school	elementary school	початкова школа (для дітей 7-11 років)
a lift	an elevator	ліфт
a lorry	a truck	вантажівка, вантажний автомобіль
a luggage van	a baggage car	багажний вагон
a mackintosh	a raincoat	непромокальне пальто, плащ, дощовик
mad	crazy, insane	божевільний, не сповна розуму; скажений
the main road	the highway	головна дорога
maize	corn	кукурудза
a motorbike	a motorcycle	мопед
a motorway	a freeway / an expressway	швидкісна автострада, автомагістраль, шосе
mum/mummy	mom/mommy	мама
a nappy	a diaper	пелюшка, підгузок
naughts and crosses	tic-tack-toe	хрестики і нолики (гра)
a newsreader	a newscaster	диктор останніх вістей (радіо або телебачення)
a packet of cigarettes	a package of cigarettes	пачка сигарет
pants	underwear	труси
the pavement	the sidewalk	тротуар; пішохідна доріжка
pet hate	pet peeve	шкідлива звичка, слабка сторона, об'єкт неприязні
petrol	gas / gasoline	бензин
a phone box	a phone booth	телефонна будка
The Plough	Big Dipper	Велика Ведмедиця (сузір'я)
pocket money	allowance	кишенькові гроші
post	mail	пошта
a postbox	a mailbox	поштова скринька
a postcode	a zip code	поштовий індекс
a postman	a mailman, a mail / letter carrier	поштар

prawn	shrimp	креветка
primary school	elementary / grade school	Школа для дітей у віці від 5 до 11 років
a pub	a bar	паб, пивна; бар, закусточна
a public school	a private school	приватна школа
a queue	a line	черга
the railway	the railroad	залізниця; залізнична колія
the reception	the front desk	конторка порт'єс, каса
recorded delivery	certified mail	рекомендовані поштові відправлення
a return ticket	a round-trip ticket	зворотний квиток, квиток в обидва кінці
a ring road	a beltway, a freeway/highway loop	кільцева автодорога
a roundabout	a traffic circle	кільцева транспортна розв'язка
(round) brackets	parentheses	круглі, прості дужки
a rubber	an eraser	гумка, ластик
rubbish	trash/garbage	сміття
a rubbish bin / a dustbin	a trash can / a garbage can	відро / урна для сухого сміття
a single ticket	a one-way ticket	квиток в один кінець
a shop	a store	магазин
a shop assistant	a sales clerk	продавець
Sorry.	Excuse me.	Перепрощую. Пробачте.
a spanner	a wrench	гайковий ключ, вилочний ключ
the storm in a teacup	the tempest in a teapot	буря в стакані, роздувати з мухи слона
a surname	a last name	прізвище
sweets	candy	цукерки
a taxi	a cab	таксі
a tea towel	a dish towel	чайне полотенце
a term	a semester	семестр
third-party insurance	liability insurance	страховка
the timetable	the schedule	розклад
a tin	a can	бляшанка
a toilet, loo	a rest room	убиральня, туалет
toffee apple	candy apple	яблуко в тоффі, глазуrowане яблуко
a toll motorway	a toll road, a turnpike	платна (автомобільна дорога)
a torch	a flashlight	кишеньковий електричний ліхтар
touch wood	knock on wood	постукати по дереву
The trade union	the labor union	профспілка
trainers	sneakers	кросівки
a tram	a streetcar; a cable car	трамвай
a trolley	a shopping cart	візок (рознощик; столик на коліщатках)
trousers	pants	штани
the tube	the subway	підземна залізниця, метро
an undertaker	a mortician	власник похоронного бюро; трунар
a vest	an undershirt	майка
a wagon (on a train)	a car	вагон (у поїзді)
a waistcoat	a vest	жилет
a wallet	a wallet, a billfold	гаманець
the wardrobe	the closet	гардероб

wellington boots	rubber boots, rain boots	високі чоботи
a windscreen	a windshield	вітрове скло, лобове скло
zebra/pedestrian crossing	the crosswalk	пішохідний перехід, зебра

З вище представленої таблиці можна помітити, що британці й американці використовують різні слова для позначення одного й того ж поняття. Виникнення таких відмінностей у лексичних одиницях можна пояснити географічною віддаленістю двох країн. Наслідком цього послужило те, що США, звільнившись у 1776 році від колоніальної політики Великобританії і здобувши незалежність, розвинули власну культуру, яка також знайшла своє віддзеркалення у мові (AmericanEnglish). Таким чином, не знаючи лінгвокраїнознавчих особливостей, можна легко потрапити в складну ситуацію непорозуміння під час спілкування англійською мовою. Крім того, є слова, які мають різні значення в британському (Br.) й американському (Am.) варіанті англійської мови (En.): *a bill* – рахунок (Br.), банкнота (Am.); *biscuits* – печиво (Br.), кекси (Am.); *a block* – будівля (Br.) квартал (Am.); *a butcher* – м'ясник (Br.), рознощик товару у поїзді (Am.); *chips* – смажена соломкою картопля, яка подається до столу гарячою (Br.), чіпси, тоненько нарізані кружальця картоплі, обсмажені в олії, що споживаються холодними як легка закуска (Am.); *corn* – зерно (Br.), кукурудза (Am.); *the faculty* – факультет (Br.), професорсько-викладацький склад (Am.); *the first floor* – другий поверх (Br.), перший поверх (Am.); *gas* – газ (Br.), бензин (Am.); *pants* – труси (Br.), штани (Am.); *the pavement* – тротуар (Br.), бруківка (Am.); *public school* – приватна школа (Br.), державна безкоштовна школа (Am.); *the subway* – підземний перехід (Br.), метро (Am.); *a torch* – ліхтар (Br.), факел (Am.); *a vest* – майка (Br.), жилет (Am.) тощо [12; 13; 14].

На нашу думку, для здійснення успішної міжкультурної комунікації на елементарному побутовому рівні з американцями й британцями як словниковий мінімум необхідно засвоїти презентовані тут лексичні одиниці.

Ретельний аналіз наявної науково-методичної, педагогічної та психологічної літератури засвідчив цілковиту відсутність робіт, присвячених застосуванню цього підходу при навчанні студентів-аграрників. Це пов'язано з тим, що викладання іноземної мови в аграрному ВНЗ носить суцільно професійно спрямований характер і неможливістю використання на заняттях потрібного обсягу лінгвокраїнознавчого матеріалу через брак навчальних годин. Крім того,

запровадження лінгвокраїнознавчого підходу передбачає досить глибокі знання з іноземної мови для виявлення і дослідження культури народу на автентичних текстах. Таким чином, маємо підставу стверджувати, що він переважно застосовується у підготовці лінгвістів, філологів, педагогів і перекладачів.

У рамках цього підходу студентів навчають розуміти чужу поведінку і взаємодіяти з представниками інших країн, які володіють відмінними цінностями. Самостійні дослідження та інтерпретація чужих культур дозволяють по іншому поглянути на власну та оцінити її з точки зору стороннього спостерігача.

Ю. Веклич [2, с. 39], Г. Колшанський [6, с. 26], О. Попроцька [8, с. 113] і Т. Швець [11, с. 435] розглядають лінгвокраїнознавство як аспект методики викладання іноземної мови, у рамках якого досліджується проблема відбору і застосування різноманітних способів презентації інформації про країну, мова котрої вивчається для забезпечення практичного оволодіння іншомовною компетентністю. Його також можна трактувати як галузь філології, що ставить завданням вивчення лексичних одиниць, які відображають національні особливості культури народу-носія та середовища її існування [11, с. 435].

Г. Колшанський [6, с. 26] ставить лінгвокраїнознавчий аспект навчання іноземної мови поряд з фонетичним, граматичним і лексичним, оскільки саме він найповнішою мірою відображає національно-культурну складову мовного матеріалу. Кінцевою метою його засвоєння є формування у студентів лінгвокраїнознавчої компетенції, тобто цілісної системи уявлень про основні реалії іншомовної країни.

О. Попроцька [8, с. 114] вбачає головну роль лінгвокраїнознавчого підходу у забезпеченні комунікативності навчання і розв'язанні загальноосвітніх гуманістичних завдань лінгводидактики шляхом реалізації кумулятивної функції мови й акультурації адресата. Згідно з позицією вітчизняного педагога, лінгвокраїнознавчий підхід знайомить студентів із сучасністю країноносіїв мови, їхньою культурою через іноземну мову і в процесі її вивчення. Отже, можна констатувати, що завдяки лінгвокраїнознавчій аспектизації навчально-виховного процесу забезпечується психологічна готовність майбутніх фахівців аграрної галузі до включення у різноманітні сфери життєдіяльності, інтенсифікується практично-побутова акультурація та формування комунікативної компетенції, що дозволить остаточно закласти базис та

здійснювати міжкультурну комунікацію.

Відповідно до лінгвокраїнознавчої теорії слова, предмет лінгвокраїнознавства – це спеціально відібраний мовний матеріал, що віддзеркалює культуру країни, мова якої вивчається. Наявність у словах або словосполученнях унікальних, непритаманних іншим мовам, семантичних властивостей (національно-культурного компоненту) є істотною ознакою їхньої приналежності до лінгвокраїнознавчого матеріалу. Змістове наповнення лінгвокраїнознавчого матеріалу становлять: національні реалії, конотативна і фонова лексики. Національні реалії постають у якості елементів національної системи понять, які існують у межах об'єктів та явищ конкретного народу й отримали своє відображення у мові. До них відносять топоніми, особливо ті, що несуть в собі культурно-історичне забарвлення; назви витворів мистецтва, художніх творів, державних установ і органів управління; історичні події та факти з життя народу тощо. Конотативну лексику становлять слова, у змісті яких закладені додаткові значення мовних одиниць, що викликають у свідомості носія мови виникнення певних асоціацій. Щодо фонової лексики, то це мовні одиниці, які передають інформацію національного характеру. До них належать антропоніми.

На наш погляд, Т. Швець [11, с. 435–436] цілком слушно зауважує, що лінгвокраїнознавчу проблематику складають два великих кола питань – філологічні та лінгводидактичні. Отже, з одного боку предметом лінгвокраїнознавства виступає аналіз мови з метою визначення національно-культурної семантики, а з іншого – пошук викладацьких прийомів презентації, закріплення, активізації національно-специфічних лексичних одиниць і культурологічного спрямування навчальних текстів на практичних заняттях з іноземної мови.

У її дослідженні іноземна мова виконує роль елемента культури певного народу і засобом її передачі етноформам. „Вона відкриває студенту безпосередній доступ до духовної скарбниці цього народу, служить свого роду „вікном“ у світ, важливим засобом взаєморозуміння і взаємодії людей“ [11, с. 434]. Вітчизняний педагог, намагаючись реалізувати лінгвокраїнознавчий підхід у навчанні іноземних мов, максимально насичує заняття з домашнього читання лінгвокраїнознавчою інформацією. Таким чином, згідно з її позицією, домашнє читання є не лише джерелом знань, але й засобом формування

непідготовленого мовлення студентів. Особливий акцент вона робить на виборі книги для домашнього читання, до неї вона висуває наступні вимоги: книга повинна містити матеріал, що дає змогу органічно поєднувати у навчальному процесі освітню і виховну мету; твір має бути доступним для розуміння як у плані мови, так і у плані змісту; пробуджувати інтерес у студентів до вивчення іноземної мови [11, с. 43].

Подібну точку зору відстоює Н. Алмазова, розуміючи під опануванням іноземною мовою ознайомлення з культурними цінностями, які накопичили представники цієї країни. Ми повністю погоджуємося із науковцем на неможливості повноцінного входження в інокультурний простір без знання мови його носіїв, оскільки мова – це хранитель культури, за допомогою якої культуру передають у спадок прийдешнім поколінням. „Знати мову якогось народу – означає відчутти смак чужої культури, її багатство і глибину“ [1, с. 129].

Отож, організовуючи практичні заняття з іноземної мови з опорою на лінгвокраїнознавчий підхід, майбутнім фахівцям аграрної галузі необхідно пропонувати автентичні тексти з країнознавчим наповненням. У таких текстах повинні бути представлені фразеологічні одиниці, властиві лише жителям цієї країни, прислів'я, приказки, короткі влучні вислови, що в художній формі типізують різноманітні явища суспільного буття, узагальнюють пам'ять народу, підсумовують його життєвий досвід, погляди на етику, естетику, мораль, політику, історію.

Прислів'я і приказки розкривають етнопсихологічні особливості народу, його духовність, світогляд, спосіб мислення, ціннісні орієнтації, історико-культурний та господарський досвід [11, с. 439], тому знайомство майбутніх аграрників з цим лексичним багатством сприятиме розширенню їхнього словникового запасу. Важливою умовою втіленні лінгвокраїнознавчого підходу під час навчально-виховного процесу в аграрному ВНЗ є розуміння іноземної мови студентами у її соціально-культурному контексті, що дозволить їм у помічати її стильову різноманітність та усвідомлювати її експресивний потенціал.

Г. Гритчук і Н. Чаграк розглядають лінгвокраїнознавчий підхід у ракурсі розвитку соціокультурної компетенції студентів. У ній вони виділяють три компоненти: країнознавчий, лінгвокраїнознавчий та соціолінгвістичний. Країнознавчий компонент охоплює усталені знання, професійну й молодіжну

тематику, що забезпечує формування системи знань про народ-носії мови, національний характер, суспільно-державний устрій, здобутки у галузі освіти, культури, особливості побуту, традиції, звичаї. Лінгвокраїнознавча складова характеризує здатність сприймати мову в її культуроносії функції, з національно-культурними особливостями. Вона охоплює знання мовних одиниць, зокрема з національно-культурним компонентом семантики, і вміння використовувати їх відповідно до соціально-мовленнєвих ситуацій. Щодо соціолінгвістичного компоненту, то на думку Г. Гритчук і Н. Чаграк, це знання особливостей національного мовленнєвого етикету і невербальної поведінки, навички врахування їх у реальних життєвих ситуаціях, здатність організовувати мовленнєве спілкування відповідно до комунікативної ситуації, соціальних норм поведінки та соціального статусу комунікантів) [4, с. 18].

У ході проведеного дослідження та емпіричного аналізу наявний педагогічних і методичних розвідок ми з'ясували, що для забезпечення швидшого розуміння майбутніми аграрниками країнознавчого масиву знань можна давати їм такі вправи: відшукати у тексті географічні назви, визначити до якого регіону вони відносяться; перекласти українською мовою речення, які містять вищезгадані лексичні одиниці; скласти власні речення зі знайденими географічними об'єктами; знайти у тексті слова, значення яких не можна здогадатися з їхнього контексту; перекласти рідною мовою запропоновані викладачем речення зі словами-реаліями; виокремити з прочитаного матеріалу окремі фразеологічні одиниці, характерні лише для даної іноземної мови; виконати вправи на застосування в певних комунікативних ситуаціях і навести власні приклади.

Висновки. Соціальне замовлення передбачає формування у майбутніх фахівців аграрної галузі на практичних заняттях з іноземної мови не тільки іншомовних знань, умінь і навичок, але й ознайомлення через мову з іншими країнами, їхньою культурою, звичаями, історією, сучасністю. Розв'язання цього завдання можна досягнути завдяки реалізації у навчально-виховному процесі лінгвокраїнознавчого підходу.

Посилення соціально-гуманітарної та ціннісної орієнтованості вищої аграрної освіти за рахунок розширення соціокультурного контексту дозволить майбутнім аграрникам ефективно функціонувати у полікультурному світі. Розгляд цього питання у лінгводидактичному ракурсі уможливив виокремлення

низки культуро-орієнтованих підходів (лінгвокраїнознавчого, соціокультурного, лінгвокультурологічного, етнографічного, міжкультурного) до викладання іноземної мови і визначити їхню значущість для повноцінної професійної підготовки студентів аграрних ВНЗ.

Інтеграція елементів культури у мовну освіту аграрників – це інноваційна ідея, підготовлена тривалим ходом історичного і діалектичного становлення сучасних методичних і лінгводидактичних теорій та концепцій. Згідно з ними, впровадження лінгвокраїнознавчого підходу до навчання усного мовлення студентів відбувається шляхом дозованого включення до занять додаткових фонових знань, реалій, фразеологізмів, неологізмів та інших мовних засобів, які за змістом і ступенем складності узгоджуються з начальними програмами дисципліни й обраним дидактичним супроводом (підручниками, посібниками).

Лінгвокраїнознавчий підхід – це спосіб ознайомлення студентів із сучасною дійсністю іншої країни за допомогою іноземної мови в процесі її вивчення. В ході реалізації вказаного підходу забезпечується розвиток і формування комунікативної компетенції майбутніх фахівців аграрної галузі в актах міжкультурної комунікації. Як результаті такої роботи студент-аграрник здобуває цілісну систему уявлень про національні звичаї, традиції, реалії іноземної країни, тобто отримує через мову додаткові відомості про культуру народу.

Література:

1. Алмазова Н.И. Когнитивные аспекты формирования межкультурной компетентности при обучении иностранному языку в неязыковом вузе: дисс. ... док.пед. наук: 13.00.02 / Надежда Ивановна Алмазова. – Санкт-Петербург, 2003. – 446 с.
2. Веклич Ю.І. Лінгвокраїнознавчий аспект навчання іноземної мови у підготовці майбутніх учителів початкової школи / Ю.І. Веклич // Вісник психології і педагогіки: збірник наукових праць Київського університету імені Бориса Грінченка. – 2011. – Випуск 6. – С. 37–42.
3. Верещагин Е.М. Язык и культура: лингвострановедение в преподавании русского языка как иностранного / Е.М. Верещагин, В.Г. Костомаров. – М.: Русский язык, 1990. – 247 с.
4. Гритчук Г. Лінгвокраїнознавчий підхід у викладанні іноземної мови як умова формування іншомовної комунікативної компетенції фахівців сфери туризму / Г. Гритчук, Н. Чаграк // Нова педагогічна думка: науково-методичний журнал. – Рівне, 2012. – № 1. – Ч.2. – С. 17–19.
5. Державний освітній стандарт з іноземної мови / [під редакцією С.Ю. Ніколаєвої]. –

К.: Ленвіт, 1998. – С. 5–7.

6. Колшанский Г.В. Лингвокоммуникативные аспекты речевого общения / Г.В. Колшанский // Иностранные языки в школе. – 1985. – № 1. – С. 24–27.

7. Ніколаєва С.Ю. Концепція підготовки вчителя іноземної мови / С.Ю. Ніколаєва // Іноземні мови. – 1995. – № 3. – 4. – С. 5–10.

8. Попроцька О.В. Лінгвокраїнознавчий підхід до вивчення іноземної мови у вітчизняній школі / О.В. Попроцька // Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. – 2011. – № 9 (220). – Ч. III. – С. 111–115.

9. Разанова Е.Л. Значение различий между британским и американским вариантами английского языка в переводческой практике / Е.Л. Разанова // Молодежь и наука: Сборник материалов VI-й Всероссийской научно-технической конференции студентов, аспирантов и молодых ученых / [отв. ред. О.А. Краев]. – Красноярск: Сибирский федеральный университет. – 2010. – 20-25 апреля. – [Электронный ресурс] // <http://conf.sfu-kras.ru/sites/mn2010/pdf/14/2901.pdf>

10. Саланович Н.А. Лингвистический подход как средство повышения мотивации при обучении иностранным языкам в старших классах средней школы: автореф. дисс. канд. пед. наук: 06.00.01 / Николай Андреевич Саланович. – Москва, 1995. – 18 с.

11. Швець Т. Лінгвокраїнознавчий підхід до формування навичок непідготовленого мовлення студентів вищих мовних закладів у процесі занять з домашнього читання / Т. Швець // Теоретична і дидактична філологія. – 2010. – № 8. – С. 433–440.

12. American – British English / [Electronic resource] // <http://www.english-hilfen.de/en/words/ae-be2.htm?page=/en/words/ae-be4.htm>

13. American vs British English: Essential Differences / [Electronic resource] // <http://greenforest.com.ua/articles/post/246>

14. British and American terms / [Electronic resource] // <http://oxforddictionaries.com/words/british-and-american-terms>

15. Byram M. Investigating Cultural Studies in Foreign Language Teaching / M. Clevedon: Multilingual Matters Ltd., 1991. – 163 p.

16. Curriculum for English language development in universities and institutes / [Nikolayeva S.Y., Solovey M.I., Petrashchuk O.P. and others]; ed. Y.V. Golovach. – Kyiv: Kyiv State Linguistic University & the British Council, 2001. – 246 p.

17. Hammerly H. An Integrated Theory of Language Teaching / H. Hammerly. – New York: Gordon & Breach, 1985. – 140 p.

18. Maley A. Drama Techniques in Language Learning / A. Maley, A. Duff. – Moscow: Prosveshchenie, 1981. – 96 p.

19. The Key Competences for Lifelong Learning – A European Framework // Official Journal of the European Union. – 2006. – 30 December. – P. 10–18.